



Nummer 4
2016 64:e årg

Jul- Hälsning

från Sveriges Kristna Sjukvårdsförbund

www.kristenivarden.se



Ljuset lyser i mörkret,
och mörkret har inte
övervunnit det

Joh.1:5

Vi vill önska er alla en God Jul
och ett Gott Nytt År!



Möten med nyanlända sid 4



Mödravård i flyktingläger sid 3

Ordföranden har ordet

Kära SKSF-vän

Nu närmar sig slutet av 2016 och början på 2017. Jag vet inte hur ditt år har sett ut, om det blev ungefär som du tänkt och ev. planerat eller om det blev ännu bättre. Kanske du hör till dem som har ett tufft år bakom dig med sjukdom, sorg eller andra motgångar. Livet blir sällan som vi tänkt oss. Ibland bjuder det på trevliga överraskningar, men ibland kan det vara riktigt tufft.

Ingen av oss kan riktigt förstå eller sätta oss in i någon annans situation, men vi kan finnas där, lyssna och visa att vi bryr oss. Inom vården och omsorgen träffar vi många som på ett särskilt sätt behöver omsorg, och för dem kan du vara den som får förmedla hopp, ljus och värme.

Det kan vara den du minst anar i din närhet bland grannar, vänner, i familjen som kämpar och behöver ett extra leende, en varm blick, ett vänligt ord eller uppmuntran på annat sätt. Kanske du ska ringa till någon, skicka ett kort eller bjuda in någon på en kopp kaffe?

Bland våra medlemmar i SKSF vet jag att det finns många som ber för andra, och det är också ett sätt att bry sig. Det är en stor förmån att få omslutas av andras omsorg och böner. Jag vill nu passa på att tacka alla er som under 2016 har bett för mig, för SKSFs styrelse, för SKSF och för vård och omsorg i Sverige. Hoppas du vill stå med oss även under 2017!

Vi vet inget om hur nästa år blir. Nyhetsrapporteringen är ofta mörk och dyster, och vi ser hur illa människor behandlar varandra i vår värld, och ibland tycks inte ett människoliv ha något värde. Jag tackar Gud för alla dem som jobbar emot alla orättvisor och gör vad de kan för att människor ska få det bättre. Vi kan inte

förändra allt, men vi kan oftast göra något.

”Jesus sade: Jag är världens ljus. Den som följer mig, han skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.” (Joh.8:12) ”Ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det.” (Joh.1:5) Hur mörkt det än är så kan mörkret aldrig kväva ljuset, utan ljuset tränger under mörkret. Låt oss alla hjälpas åt att tända ljus där vi finns.

**Jag vill önska dig
en GOD JUL
och ett GOTT NYTT ÅR!**



Hoppas vi ses 2017!

Margréth Jansson
Ordförande
kristenivarden@telia.com

Hälsning

från

Sveriges Kristna Sjukvårdsförbund
Smedhemsv. 19. Ryd. 565 97 Bottnaryd
Tel. 072-215 19 92
kristenivarden@telia.com

Ansvarig utgivare

Margréth Jansson, Smedhemsvägen 19, Ryd
565 97 Bottnaryd. kristenivarden@telia.com

I redaktionen

Barbro Fritz, Majken Hagvil Svensson

Medlemsavgift: 200 kr/år. Stud.: 100kr/år

(4 nr av Hälsning ingår)

Enbart prenumeration på Hälsning: 100 kr/år
Manus till nästa nr senast: 9 januari 2017

Gåvor sändes till

Sveriges Kristna Sjukvårdsförbund
Pg 138737-2 Bg 312-4294 Swish 1234580239

Hemsida

www.kristenivarden.se

Mödravård i flyktingläger

Jag är nyligen hemkommen från ett regeringskontrollerat flyktingläger i Skaramangas Grekland. Min insats har varit att i möjligaste mån organisera en enkel mödravård. Grekisk sjukvård vill ogärna ge en gravid, som inte är förvårdad, en möjlighet till normal förlossning. Det är kejsarsnitt som gäller. Många familjer kommer att tvingas stanna länge i lägret och under tiden skaffar man de barn man planerat. Många gravida är i uselt skick. De har, precis som de flesta andra, sett vänner och släktingar avrättas eller på annat sätt dö i kriget. Man har sett sitt hus i spillror. De har gått i flera månader, genom skogar, över berg och vadat över djupa floder mest nattetid för att slutligen göra den livsfarliga färden över Medelhavet i manöverodugliga och överlastade gummibåtar där de sett många drunkna.

Planen är att alla ska förlösas på sjukhus, men det föds även barn i lägret. Efter några dagar i sjukvården återvänder de till lägret. Har de tur så har de blivit tilldelade en

”caravan”, en enklare husvagn, som de delar med en annan familj. Sammanlagt kan man vara upp till 10 personer i samma vagn. Där finns en enkel dusch och toa. I annat fall så får man bo i tält. Många har inte ens en liten tunn filt att ligga på. Sommartid blir det lätt 40 grader i tälten.

Det är viktigt att barnen ammas från dag 1 i denna smutsiga och trånga miljö, men enligt information de fått från sina hemländer så har ingen mamma någon bröstmjölk förrän efter några dagar. Helt stick i stäv mot modern forskning!! Många kanske inte har mjölk p.g.a. stress. Då kan man hjälpas åt att amma varandras barn. Den norska organisation som jag reste med: ”A drop in the ocean” har ordnat en husvagn dit mor och barn upp till 2 år kan komma för att få råd, amma, tillmata, bada barnen eller bara slappna av. Man får pulvermat, kläder och blöjor. Många har blivit våldtagna och miss-handlade och de minsta barnen har av och till infekterade sår efter bett från gränsvakternas schäferhundar. Man behöver träffa

andra med liknande erfarenheter.

Det finns många unga volontärer i lägret. De gör ett jättefint arbete med engelskundervisning, barnaktiviteter, fredagsmys m.m. Samtidigt får de en insikt om konsekvenserna av europeisk flyktingpolitik.



Informationsskylt på husbilen med barnmorskemottagningen



Anita Gunnar. Vissa patientgrupper förväntar sig att man använder slöja

Anita Gunnar, Vetlanda Barnmorska

Möten med nyanlända

Min integrationsresa började under förra hösten. Egentligen startade nog något inom mig redan som barn, jag ville bli missionär. Detta troligtvis som ett resultat av att jag inte klarade av orättvisorna i världen. Det blev ännu svårare att acceptera i kombination med söndagsskolans lära om den gyllene regeln "allt vad du vill att andra ska göra för dig det ska du också göra för dem". (Matt 7:12) Om jag fick bestämma skulle ju allt göras för att andra ska må bra och all misär i hela världen skulle utrotas. Det jag då inte förstod var att det är omöjligt att hjälpa alla och det blev då mer hanterbart med begreppet "jag kan inte hjälpa alla, men alla kan hjälpa någon."

Kvällen i november för ett år sedan, på tåget från Malmö, var flyktingströmmen till Sverige ett faktum. Jag hade ett kort möte med en familj på flykt. Deras lilla flicka fick låna min axel att sova emot, medan pappan letade lediga platser åt familjen. Pappan som tidigare såg skrämmd ut gav mig nu ett leende. Och jag gav ett tillbaka.

Jag åkte vidare, fylld av förtvivlan och kärlek. Så enkelt, så sårbart.

Senare under samma månad skrev en

kompis ett Facebook-inlägg att hon behövde akut hjälp med att dela ut kläder till nyanlända på ett asylboende då det den dagen skulle komma ännu en ny buss med flyktingar. Jag var ledig från jobbet så jag och min dotter följde med. Jag tänkte: varför inte?

Följande veckor kom bussarna flera gånger i veckan och då oftast utan större förvarning. Många möten väntade, spädbarn, barn och vuxna, alla i behov av kläder. Jag och andra volontärer lyckades möta och klä 800 barn och vuxna under den här perioden. Det var fantastiskt, hemskt och som en känslostorm inom mig när jag kom i kontakt med dessa människors lidande, upplevelser och glädje. Jag hoppas och tror att vi bidragit till att de känt sig välkomna.

Det var en omtumlande period, men jag fylls av värme när jag tänker på gemenskapen som skapades mellan de frivilliga och de nyanlända och på alla leenden som syntes. Jag tänker tillbaka på värmen som skapades under den julfesten, pulkaåkningen, pysslandet, dansen osv. Jag tänker på värdet av alla vi frivilliga människors försök att skapa en meningsfull tillvaro för de människor som kommer hit och inte får



Ovan: Linda Sofias små fötter som nyfödd
Bild t.h.: Sofias dotter Felicia och Linda Sofia





Tavla målad av Zubaydas man. Den visar Zubayda och flykten över havet och till Sverige.

samma förutsättningar som vi. Det hade kunnat vara jag eller du.

Det finns många möten att nämna. Ett starkt minne är när barnen på boendet omringade mig och ropade "skola skola skola!" på sina språk och svenska. De längtade så efter att få börja skolan och ingen visste då när det skulle ske.

På asylboendet kom jag i kontakt med en ung kvinna som då var höggravid. Hon och hennes man hade varit i Sverige i några månader och de var oroliga för hur bebisen i magen mårde efter flykten osv. Hon visste inte vart hon skulle vända sig. Vår relation började med att jag följde med henne på ett läkarbesök. Sedan visade jag henne och hennes man en bild på pizza och efter den dagen har vi träffats mycket. Kvinnan kunde



Zubayda, Sofia och Linda Sofia

ingen svenska och mycket lite engelska. I början var vår språkliga kommunikation väldigt knapp, men vi fick snabbt ett speciellt band hon och jag.

När bebisen Linda Sofia sedan föddes 7 februari, fick jag äran att vara där och se när detta mirakel gjorde entré. Detta barn har under sitt liv i magen passerat nio länder på resan till Sverige. Hon är även en av många som färdats över Medelhavet på gummibåt, men tack och lov blivit hjälpt av polisen ute på havet.

Zubayda och jag kallar varandra systrar, för vi båda vet att det är en bra beskrivning. Jag önskar jag kunde hjälpa henne att göra allting bra, men det går inte. Jag kan inte befria hennes familj från IS. Jag kan inte styra om hon får asyl i Sverige. Jag önskar att jag kunde! Jag liksom hon kommer aldrig sluta gråta om de blir utvisade.

I skrivandets stund, har en annan nyanländ familj som finns med i mitt liv, plötsligt förlorat pappan i familjen. Jag inser mer och mer att det bästa man kan erbjuda de nyanlända, är en social gemenskap och en hjälpande hand in i det svenska samhället. Pappan sa till mig två dagar innan han gick bort, att jag, samt vår gemensamma svensk-arabiska vän, var hans enda svenska vänner. Det känns tråkigt att han inte hann knyta kontakt med fler svenska människor, samtidigt som jag är glad att jag fick möjlighet att lämna avtryck i hans sista del i livet. Jag vet att det betydde mycket för honom. Hans tid i Sverige var minst sagt svår. Trots det uttryckte han varma ord om sjukvården efter att han varit inlagd i somras. Han var imponerad över hjälpsamheten och bemötandet. Han nämnde till exempel en så simpel sak som att personalen hjälpte honom

forts. sid 14

Temadag i Skövde

Lördagen den 15 oktober hade vi tillsammans med KLM och Sjukhuskyrkan en temadag om barn på sjukhus. Mona Johansson hälsade oss välkomna och sedan höll Helena en kort morgonandakt. Hon talade om samhällsansvar, och läste från Jakobs brev där det står "Gör inte skillnad på människor....." På förmiddagen föreläste Helena Axelsson Eriksson, sjukhuspräst på Skaraborgs sjukhus, om "Barn som närstående" och på eftermiddagen föreläste Carl-Johan Törnhaage, överläkare på barnmedicin Skaraborgs sjukhus om "Relation och förståelse i vården av överviktiga barn". Vi räknar med att få med Carl-Johans föreläsning i nästa nummer av Hälsning.

Här kommer en liten sammanfattning av Helenas föreläsning.



Helena Axelsson Eriksson

Barn som närstående

När vi föds bär vi en god förmåga att möta livet, och att hårda ut även i det svåra, så länge som man inte blir övergiven. Barnet lär sig att motta, möta, ta emot och ge vidare kärlek. Ordet "patient" betyder "den som lider".

Helena och sjukhuskyrkan i Skövde är engagerade i projektet "Barn som närstående". Det handlar om att ge föräldrastöd. Den som har missbruk el. dyl. bestämmer vilken information man får ge till deras barn. Det är viktigt att fråga patienten om de har barn, och att fråga om barnen. Patienter oroar sig för sina barn. De får ofta dåligt samvete, känner skuld för att man utsätter sina barn genom att man är sjuk. Som barn räknas alla som inte har fyllt 18 år. Man kan känna skuld även inför sina vuxna barn och sina barnbarn, bl.a. för att man utsätter sina barn för att behöva komma till sjukhusmiljön och försämrade ekonomi.

Barn blir ofta direkt eller indirekt omsorgsgivare. Helena rekommenderade en utbildning som heter "Barn som omsorgsgivare". Det finns en lag som säger att vi ska se till barnen. De har rätt till hjälp och stöd. Föräldrar och barn får information om att de kan söka stöd. När man pratar med patienten är det även viktigt att få med relationer inom arbete, familj m.m.

Barnen skuldbelägger ofta sig själva för att föräldrar är sjuka eller döda. Om vi uppmärksammar barnen och ger rätt information vet de. Det är bra om de kan få möjlighet att själva få prata med läkaren och ställa frågor, men man får stoppa föräldern så den inte frågar ut barnen sedan. Att ge barnen information minskar fantasier.

Fantasier blir ofta värre än verkligheten.

Människan är en berättelse. Barnet är omgivet och påverkas av olika personer och faktorer som t.ex. samhälle, föräldrar, boende, syskon, skola, fritid, släkt, kompisar. Hur en patient och dess nätverk hanterar svårigheter påverkas av nuvarande och tidigare livssituationers erfarenheter, roller i familj/nätverk, kommunikation i svår livssituation. Faktorer som man bör vara observant på är olika skyddsfaktorer som t.ex. nätverk, familj, vänner, fritidsintressen, och riskfaktorer som t.ex. missbruk, våld, försämrad ekonomi, brist på nätverk.

I §2g Hälso- och sjukvårdslagen står det: "Hälso- och sjukvården ska särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, eller
3. är missbrukare av alkohol eller annat beroendeframkallande medel.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider. Lag (2009:979)"

Om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med avlider ska man komma ihåg att för barn är det alltid oväntat.

I Uddevalla finns en patientförening där man har speciellt stöd för barnen. 2 timmar varannan vecka har man läxhjälp, serverar mat mm.

Barn som har föräldrar som missbrukar eller har någon närstående som dör när man fortfarande är barn är en riskgrupp. De har bl.a. ökad risk för psykisk ohälsa och att ut-

veckla självskadebeteende.

I Västra Götalandsregionen finns en utbildning som heter "Våga fråga". Det finns en lag som heter att man ska våga fråga mm. Det är viktigt att vara tydlig med barn. Man säger att en människa är död, inte att hon/han har somnat in.

I Skövde har man stöd för unga i sorg. Det är präst, diakon, pastor som arbetar tillsammans med detta. De träffar barn/unga 6-20 år indelade i olika åldersgrupper. Man riktar sig till ung. 10 familjer åt gången. De brukar träffas på söndagar kl. 13-16. Man samtalar, äter lunch, tänder ljus mm. Om man är under 6 år kan man vara med i en grupp senare. Vid inskrivningstillfället träffar de en diakon, som bl.a. tar reda på om barnet vet hur döden kom. Ibland vet inte barnen det. Det är viktigt att hjälpa de andra vuxna att berätta det för barnet. Det är viktigt för ett barn att veta hur föräldern dött. När man möts i gruppen serveras aldrig pizza, utan vanlig mat, eftersom det ofta blir mycket pizza och hamburgare ändå då föräldrar har det jobbigt och inte orkar laga mat.

Man träffas 7 gånger. Det är stor skillnad på pojkar och flickor. Grupperna delas upp i åldrar och även flickor/pojkar.

Målet med arbetet är:

- Gemenskap
- Trygghet (i rummet ska det vara plats för alla deras känslor)
- Dela erfarenheter (känna igen sig)
- Kunskap om sorg (få reda på hur sorg påverkar mig, sorg går i vågor)
- Känslor (små barn kan tro att mamma blev sjuk p.g.a. dem)
- Hoppet (måste tro att snart blir det bra igen)
- Minnen (berätta för varandra)

forts. . sid. 10

”Svaga är starka tillsammans”

Under hösten har Jonas och Lena Helgesson varit ute på en föreläsningsturné tillsammans, till förmån för Erikshjälpens projekt för funktionsnedsatta barn i Vitryssland. I Sverige kan man få mycket hjälp, stöttning och uppmuntran, vilket saknas i många andra länder. Torsdagen den 22 september var de i Pingstkyrkan Jönköping och delade med sig av erfarenheter och tankar om kampen, sorgen och glädjen då livet inte blir som man har tänkt sig.

Lena är 67 år, har 3 barn och 7 barnbarn. När Jonas föddes var det dramatiskt. Lena höll på att dö under förlossningen och Jonas hade plötsligt inga hjärtslag. De försökte i 15 minuter innan de fick igång Jonas hjärta. När Lena vaknade upp visste hon inte vad som hade hänt.

Det tog ett tag innan Lena fick veta att Jonas hade en CP-skada. Hon var på en kontroll med Jonas och sjuksköterskan undersökte Jonas först utan att säga något och lämnade sedan Jonas tillbaka till Lena. Hon berättade för Lena att Jonas hade en CP-skada, men förklarade inte vad det var, utan lämnade bara en broschyr om CP-skador. Lena blev uppmanad att läsa broschyren. Sedan fick hon åka hem. Ingen kollade hur hon mådde. Lena kunde inte nå sin man, eftersom det var innan alla bar en mobiltelefon med sig överallt. Hon åkte hem till sina föräldrar och berättade för dem att de hade fått ett CP-skadat barn. När hennes man kom hem berättade hon även för honom och de bad tillsammans. Ingen annan hörde av sig och gjorde någon sorts uppföljning.

Lena nämnde tre ord som börjar på T, som funnits med olika mycket i olika pe-

rioder. Tro, tålmod och tacksamhet. Jonas låg på sjukhuset och drabbades av mycket infektioner när han var liten och det var kritiskt. Då sattes tron på prov, men var också det som bar. Lena bad till Gud att Jonas skulle överleva även om han skulle bli jobbig. ”Han överlevde och han blev jobbig”, sade hon.

Det kom en sjukgymnast på besök. Hon fikade och tog sig tid att berätta om CP-skador. Lena fick förslag hur hon kunde träna Jonas. Hon tränade och tränade för att han skulle kunna gå. Jonas fick sedan en plats på dagis där han fick träning. Lena blev irriterad och sur för att de bara tränade armarna, och inte tränade benen. De sade att benen gick att ersätta men inte armarna. Lena fortsatte i alla fall att träna Jonas ben hemma.

När det var barnkalas kändes det jobbigt för Lena, men hon låtsades inget om. De andra barnen sprang omkring medan Jonas låg ”som i en hög”. Lena hade huvudvärk jämt.

Jonas var hos talpedagogen. De skulle använda Bliss-symboler. Lena sade att Jonas måste lära sig att prata istället. I journalen står det: ”Bliss övar vi mycket på, men hemma blir det inte lika mycket, för modern är av en annan åsikt.”

I kyrkan var Lena framme med Jonas och ville att man skulle be för honom. Jonas farfar la sin stora hand på Jonas huvud och sade att han skulle tala till mycket folk. Det var svårt att tänka sig just då att det skulle bli så.

Jonas fick olika hjälpmedel, bl.a. en gästol som han kunde förflytta sig med och skavde sönder överallt i hemmet. Han fick även gipsskor som stöd, men de var tunga och

svåra att gå med. Cykel med stöd hjul och en rullator fick han också.

Skor fick Jonas från hjälpmedelscentralen. De hade bara bruna fula skor och Lena undrade om det inte fanns blå. De var dyrare sades det.

Jonas lärde sig bättre och bättre att gå och tala. Han gick kortare sträckor, men orkade inte gå så långt. De brukade ha med sig rullstol då de gick ut. En gång ville han in i en leksaksaffär. Lena sade nej, men Jonas hoppade upp och sprang på vingliga ben in i affären.

Tålmodet har prövats många gånger på olika sätt, men Lena har även känt tacksamhet. Hon är tacksam för läkaren som inte gav upp efter 15 minuter. Hon är tacksam för en tålmodig make och Jonas syster. Hon är tacksam för Jonas barn. Jonas kunde inte bära upp sig själv då han var liten, men nu kan han bära sin lilla dotter. Det blev även som Jonas farfar sa. Han som de inte trodde skulle lära sig tala är ute och talar inför många som standupkomiker och föreläsare.

Lena sammanfattade sin föreläsning med orden "Livet blir inte alltid som man tänkt. Ibland blir det ännu bättre."

Jonas sade att hans mamma har tagit och tar honom på allvar, vilket inte alla gör. Han sade att som CP-skadad ses man ofta som ett hjälpprojekt eller onormal.

Det har uppstått situationer när han varit ute och kört bil, och mötts av poliser som inte har tagit honom på allvar. En polis stack in huvudet och frågade om han var ensam. Jonas sa först ja, men sedan sade han "Nej visst, jag glömde föraren i bakluckan." Han fick blåsa, men orkade inte blåsa. Polisen luktade då in i bilen och luktade på hans andedräkt.

Jonas sade att man inte ska sätta eti-

ketter på människor. Det talas mycket om olika grupper istället för att prata om människor på individnivå. Mamma Lena har aldrig tillåtit att man ska placeras i en gruppidentitet och att man säger att man inte kan det och inte kan det, eller har en etikett. Ingen kan allt, men alla kan något. Det gäller bara att hitta det där något. Mamma Lena har fostrat Jonas att tänka på vad han kan, vara tacksam för det och fokusera på det. "Spring inte ifrån dina talanger!"

Ibland behöver vi bärhjälp. Alla har vi bördor att bära. Problemet är att många bär själva. Jonas kan ringa sin mamma och ställa sina "varför-frågor". Hon har inte alla svar, men det han behöver är någon som har tid att lyssna. Alla behöver det, men många har ingen.

Jonas var utomlands och besökte ett hem för funktionshindrade. Där mötte han en kille som undrade om Jonas också hade bött på ett sådant hem. Jonas berättade att han bött hemma hos mor och far. "Så du vet vilka mamma och pappa är?" sade killen. Då bestämde sig Jonas för att åka hem till Sverige och försöka göra något för funktionshindrade i andra länder, som inte har samma möjlighet som han och andra här i Sverige.



Jonas Helgesson. Pressbild från Jonas hemsida.

Ambar - undersköterska i Honduras

Nyligen var det insamling för Världens barn, då man samlade in pengar och även uppmärksammade många olika hjälporganisationer i media. Det finns många organisationer som har hjälpt barn att få en framtid som de annars inte skulle haft. En organisation som har hjälpt många barn är "Hopp för Honduras barn" som bl.a. har fadderverksamhet. Elisabeth Johansson har arbetat i Honduras i över 40 år, och är Hopp för Honduras representant på plats. Hon är initiativtagare och har en övergripande funktion samt ansvar för barnprojektet, där barnbyn Renacer med bl.a. skola ingår. Många barn har växt upp, gått i skolan där och sedan fått utbildning och arbete. De arbetar nu inom många olika yrken bl.a. inom vården. Här ger Elisabeth två exempel.

"Ambar var 9 månader då hon kom till barnbyn Renacer, som hjälporganisationen "Hopp för Honduras barn" driver. Nu är hon 21 år och har läst till undersköterska. Under en praktikperiod på ett sjukhus lärde hon känna en läkare som berördes av hennes historia och tyckte att hon gjorde ett bra jobb. Ambar blev erbjuden av läkaren att bo hos hennes familj och bor fortfarande



de kvar med läkarfamiljen. Vi hoppas nu att hon ska få ett fast jobb.

Indira, en annan flicka från barnhemmet, läser till psykolog. Hon bor fortfarande kvar på Renacer, p.g.a. att hon samtidigt arbetar under helgerna i småbarnshuset, då "husmamman" är ledig."

Här kan du läsa mer om Hopp för Honduras barn: <http://www.hoppforhondurasbarn.se>

forts. fr: sid, 7

En hjälpande hand

Man brukar rita upp en hand och barnen får skriva upp 5 telefonnummer till personer som de kan ringa till när de behöver. Det kan t.ex. vara moster, en granne, en kompis förälder, fritidsfröken.

Skattningsskalar/livsstegen

Man ställer frågan: "På vilket steg är du just nu; hemma, i skolan, på fritiden?"

Detta är svårt att använda, för i stunden kan de ha roligt och skatta fel. Man behöver samtala med barnen för att få veta hur det verkligen är.

Det är viktigt att barnen är med och tar farväl av den döde. Även för de vuxna är det en hjälp att barnen är med. Barn inger hopp. Ibland när en förälder dör erbjuds barnen att måla på kistan.

Margréth Jansson

Margaretha blev månadens Jönköpingsbo

Varje månad utser Jönköpingsposten "Månadens Jönköpingsbo". I oktober var det barnläkaren och barnonkologen Margaretha Stenmarker från Mullsjö som fick utmärkelsen, och det var ett stort reportage om henne med intervju i tidningen och även en TV-intervju på tidningens hemsida.



Margaretha jobbar på barnkliniken vid Ryhov och möter där många barn med olika cancerdiagnoser. Ungefär 80% av barnen som får cancer överlever, men vart femte barn klarar sig inte, utan där blir det palliativ vård. Hon säger att det underlättar om läkaren är grundad i livet och trygg i sin livsåskådning. Man kan inte alltid ge hopp om tillfrisknande, men kan ge hopp för att den här dagen ska bli bra.

Margaretha har egen erfarenhet av att

som ung få cancerdiagnos. I tonåren fick hon en allvarlig skelettcancer, då det inte var så stor chans att hon skulle överleva. Det var flera i hennes egen ålder som inte överlevde. Detta är en erfarenhet som hon har med sig, men är försiktig med att berätta om för sina patienter. Hon säger att det aldrig får vara någon tvekan om vem som är patient i rummet, och att hon aldrig kan säga att hon förstår, för ingen kan komma så långt. "En del måste människan alltid bära själv."

Margaretha är ordförande i Region Jönköpings läns etikråd. Hon är ute och föreläser både i Sverige och utomlands, utbildar läkare och sjuksköterskor i barncancervård. Dessutom är hon biträdande verksamhetschef på Futurum, d.v.s. regionens forskningsenhet.

Motiveringen till att Margaretha har blivit utsedd till månadens Jönköpingsbo: "Margaretha Stenmarker har via sin forskning gjort Jönköping och Ryhov känt såväl inom som utom Sveriges gränser. Hon har också betytt oerhört mycket för alla de studenter, läkarkollegor och sjuksköterskor som hon utbildat i den svåra konsten att möta och vårda barn med cancer. Allra störst betydelse har hon haft för de barn och föräldrar som hon mött med värme och förstaklassig vård i livets svåraste stunder."

Grattis Margaretha till utmärkelsen!

Du är väl värd den!

**"Det passerar fler människor genom sjukhusets dörrar än genom kyrkans."
Francis Grim (grundare av HCFI)**

Barnmorska i "livets tjänst"

Mitt namn är Linda Steen och jag bor i Flen i Sörmland tillsammans med min man och våra tre barn. Jag fyller strax 42 år, och jag tog min sjuksköterskeexamen 1998. Redan under studierna till sjuksköterska, föddes tanken på att bli barnmorska då jag tidigt insåg att sjuksköterskeyrket var väldigt sjukdomscentrerat (konstigt att jag inte tänkt på det innan!) och att jag behövde jobba med något med lite mer fokus på det friska, något mer "livligt".. Redan där föddes tanken på att bli barnmorska, eftersom jag tänkte att det inte kunde finnas något mer "livgivande" yrke än just barnmorska. Jag hade också ett intresse för amning, vilket bara växte då jag fick mina egna barn och gjorde egna amningserfarenheter, men just på grund av att jag bildade egen familj, fick vidare studier vänta för min del. Hösten 2013 kände jag att nu är det dags för mig att läsa vidare, och så hade jag förmånen att komma in på barnmorskeutbildningen i Linköping januari 2014.

Sommaren 2015 var jag klar med mina studier, och eftersom det rädde (och råder) brist på barnmorskor i mitt landsting Sörmland, så hade jag ett kontrakt med landstinget om att de skulle betala studielön under mina studier mot att jag skulle jobba som barnmorska i två år efter studierna vid kvinnokliniken i Nyköping. Jag hade innan utbildningen jobbat flera år i landstinget, både inom rättspsykiatri och även på vårdcentral.

Min bild av barnmorskeyrket har hela tiden varit att man som barnmorska jobbar i "livets tjänst" och att en barnmorskas huvudsakliga ansvarsområde är att hjälpa mor och barn till en trygg och god förlossning och även stötta i den första tiden efter

förlossning. Det har hela tiden varit, och är, mitt fokus, och jag kunde inte tänka mig något annat jobb än detta. Under utbildningens gång fick jag ju erfara att barnmorskans kompetensområde sträcker sig vidare ut i det område man kallar för "sexuell och reproduktiv hälsa" och vi fick läsa en hel del om sexualitet, pubertetsutveckling, preventivmedel/familjeplanering, gynekologiska sjukdomar, könssjukdomar, klimakteriet etc, och såklart också aborter, men jag hade inte kunnat ana innan studierna, att man ville försöka TVINGA mig till att jobba med just aborter.

Jag har sedan barnsben haft en tydlig uppfattning av alla människors värde och rätt till liv, och under mina studier till barnmorska där vi fick läsa en hel del embryologi, förstärktes bara insikten om livets helighet och okränkbarhet för min del. Det är helt otänkbart för mig att på något sätt medverka till att ett människoliv avslutas, hur jag än försöker att vrida och vända på argumenten – och det vill jag lova att jag har försökt.

Då jag kontaktade min arbetsgivare angående detta att jag inte kan ge några abortpiller eller andra abortframkallande medel, fick jag till svar att det inte fanns plats för mig i organisationen. Jag blev flera gånger ombedd att ändra mig/tänka om och jag fick besked om att de med glädje hade tagit emot mig, om jag bara inte hade uttryckt dessa åsikter som landstinget inte kunde stödja. Detta fann jag väldigt skrämmande, och eftersom detta gick ut över både min åsiktsfrihet, yttrandefrihet och framför allt samvetsfrihet, valde jag att stämma landstinget med hjälp av juristorganisationen Scandinavian Human Rights Lawyers. Då

hade jag väddat till landstinget om att vi säkert kunde hitta en lösning om man var villig att se på schematekniska lösningar, men det var tvärt "nej." "Landstinget skall inte nyanställa några barnmorskor som inte vill jobba med aborter", fick jag till svar. Inte ens på BB kunde jag få jobba, även om det där inte överhuvudtaget förekommer några aborter.

Rättegången mot landstinget Sörmland hölls i slutet av september, och domen kommer nu den 4 november.

Eftersom jag inte fick jobba i landstinget Sörmland, sökte jag jobb i Norge där samvetsfriheten respekteras och där arbetsgivaren har ett ansvar enligt abortlagen att se till så att personal med samvetsbeträkligheter kring aborter, inte skall jobba med detta. Samtidigt är det arbetsgivarens ansvar att alla kvinnor som så önskar och har rätt till det enligt abortlagen, får en abort. Arbetsgivaren måste således ha två tankar/spår att jobba efter samtidigt, och detta lyckas man organisera i Norge. Jag pendlar till Stavanger, på norska västkusten, och ALLA mina kollegor blir helt häpna när jag berättar om varför jag reser så långt för att jobba. De blir faktiskt lätta chockade, både de barnmorskor som medverkar vid aborter och de som inte gör det...Och det är bland annat DET som är det roliga med att jobba i Norge... Där har jag kollegor som kan se mig in i ögonen och säga att: "Vet du-jag tänker precis tvärt om jämfört med dig, men vi har väl inga problem med att jobba tillsammans? Jag medverkar vid abort, du gör det inte, och vi respekterar varandra, jobbar tillsammans och har faktiskt kul ihop, eller hur?" Det finns en helt annan



Linda tillsammans med juristen Ruth Nordström och advokaten Jörgen Olson

öppenhet, respekt för olika etiska övertygelser, ödmjukhet inför varandra och ett mycket bättre samtalsklimat när det gäller just aborter, vilket är fantastiskt att få uppleva när man nästan "kvävts" i det svenska debattklimatet.

Förra veckan var jag tillsammans med två jurister från Scandinavian Human Rights Lawyers i Bryssel för att medverka i en presskonferens som hölls i Europaparlamentet där vi träffade i huvudsak journalister och media från centrala och södra Europa. Där mötte vi bland annat en finsk EU-parlamentariker och även den svenske EU-parlamentarikern Lars Adaktusson, och båda dessa talade om vikten av rätten till samvetsfrihet, som den grundläggande mänskliga rättighet det är, respekteras i vården i alla länder inom EU. Lars Adaktusson framhöll att Sverige är ett av några få enstaka länder i Europa som inte skyddar samvetsfriheten för vårdpersonal i lag, och som på det sättet sticker ut på ett mycket negativt sätt jämfört med övriga Europa.

Min dröm är att alla kristna inom vården i Sverige, skulle vara mer modiga och frimodiga att stå upp för vad man vet och känner är sant och rätt. Jag tror att majoriteten av oss varit alldeles för tysta alldeles för länge, men jag skulle vilja uppmuntra

forts. sid 14

forts. fr. sid 13

var och en att vara ljus och salt som Jesus talar om, där man är. Gud har inte lovat oss att det skall vara lätt och bekvämt att stå upp för sanningen, tvärt om.. Han har sagt att vi kommer att uppleva svårigheter och förföljelse av olika slag, MEN han har lovat att vara med varje dag och stund. Jag tänker ofta på bibelorden där Jesus säger att den som bekänner mig inför människorna, honom skall också jag kännas vid inför min Fader i himlen, men den som inte bekänner mig inför människorna, skall inte heller jag kännas vid inför min Fader i himlen. Jag har bestämt mig för att Jesus skall kunna säga till Fadern att han vet vem jag är, att han känner mig, och jag har också bestämt mig för att vad Gud tycker om mig och det jag gör och säger, betyder LÅNGT mycket mer än vad människor tycker om mig. Bestäm dig för det du också... att lyda Gud mer än människor... Det ger en sådan glädje och till-

forts. fr. sid 5

med att ta på strumporna när han själv inte kunde. I hans hemland skulle de enligt honom aldrig ha gjort det. Han var så tacksam. Han lämnar efter sig en fantastisk familj; fyra barn och sin gravida hustru. De har inga anhöriga i Sverige.

Jag har lärt mig så mycket under det senaste året, om kulturkrockar, om olikheter och likheter, om Migrationsverkets arbete, om regler, om omöjligheter, om möjligheter. Jag har lärt mig, att till viss del, kommunicera utan ett gemensamt språk. Detta underlättar även i mitt arbete som sjuksköterska. Jag vill inte ge upp förrän personen framför mig förstått och även jag förstått.

Jag uppmanar er som inte vågar, att våga ta del av en annan kultur. För er som inte

fredsställelse som långt övergår de svårigheter och utmaningar som möter en. Och glöm inte bönen! Be om förbön, alliera dig med människor som tror på bönens makt och kraft. Allt är möjligt för Gud och för den som tror! Och du är inte ensam... det finns fler av oss troende, även i ett sekulariserat land som Sverige.

Linda Steen, Flen
barnmorska

Tingsrätten sa nej till Lindas krav på samvettsfrihet. Hon får nu betala 1,2 miljoner kronor för Sörmlands landstings rättgångskostnader. Det har startats insamlingar i både Norge och Sverige av människor som vill hjälpa till.

Du som vill stötta kampen om samvettsfrihet kan göra det genom att sätta in en gåva på bankgiro: 605-8630 eller swisha till: 123 615 89 01

testat är kulturkrockar häftiga på många sätt. Att vara öppen för personliga möten med de nyanlända människor jag hittills har lärt känna, har bidragit till så mycket positivt inom mig.

Jag hörde nyligen en föreläsare säga; "Bara för att man talar med brytning betyder det inte att man tänker med brytning". Kom ihåg detta!

Min önskan är att medmänskligheten ska genomsyra vår gemensamma värld, och att ni som läst detta ska ha detta i åtanke vid era framtida möten med nyanlända.

Var rädda om varandra!
Sofia Alrikson, Jönköping
Sjuksköterska

Vi ber tillsammans

Tacka för:

- o Jesus kom till jorden och blev människa
- o Bönegemenskapen i SKSF och HCFI
- o Alla som är ljus och salt i sin vardag
- o Guds trofasthet och Guds löften
- o Att vi har frihet att samlas till bön och kristen gemenskap
- o Sjukhuskyrkan
- o Alla våra trogna medlemmar i SKSF
- o Korset i våra nordiska flaggor

Bed för:

- o Dem som är förföljda för sin tro
- o Dem som är på flykt och andra i nöd
- o Att migrationsverket ska fatta rätt beslut
- o Muslimer som konverterat
- o Alla ensamma människor
- o De studerande
- o Frågan om Samvetsfrihet för vårdpersonal
- o Synen på människan och människovärdet

”Han gör det igen”

”Han gör det igen!” Så hör jag ofta prästen Åke Danielsson tårögt kommentera när Herren berör någon på en s.k. helandegudstjänst. På OAS-rörelsens sommarkonferens har vi i 15 år haft helandegudstjänster. Åke Danielsson fick en vision att be för sjuka i en gudstjänst med omsorgsgrupper bestående av en präst/pastor, en läkare och ytterligare en förebedjare med självårdsutbildning ex. HGK (Helhet genom Kristus).

I år var vi i Jönköping i Sofiakyrkan och kunde betjäna behövande i fyra dagar med 10 - 11 omsorgsgrupper per dag. Vi kan inte utlova helande men vi kan be att

Herren griper in. Visst har vi fått rapporter om fysiskt helande genom åren men många gånger är det själsliga bördor som lindras eller personen lotsas vidare till fortsatt hjälp, ex. en kvinna som för första gången berättade om incest. I den omsorgsgrupp hon kom till fanns en diakonissa som gått specialutbildning just när det gäller detta och kunde hänvisa direkt till fortsatt hjälp i den stad där kvinnan bodde.

Anna Aronsson
Barn- och Ungdomsläkare

SKSFs årskonferens 2017

31 mars - 2 april 2017 kommer vi att ha konferens på Mullsjö Folkhögskola tillsammans med KLM (Kristna Läkare och Medicinstudenter). Det blir parallella seminarier och separata årsmöten på lördagen. Konferensen börjar med välkomstmingel kl 15 på fredagen och avslutas med gemensam lunch på söndagen. Konferensen anordnas som kortkurs i samarbete med Mullsjö Folkhögskola.

Priser för boende och alla måltider Dubbelrum: 1645 kr Enkelrum: 1995 kr Enbart måltider lörd-sönd (ej frukost): 645 kr

Mer information kommer i nästa nummer av Hälsning och på SKSFs hemsida.

B-POST

Begränsad eftersändning

Vid definitivt eftersändning återsändes försändelsen med den nya adressen till:

SKSF, c/o Margrèth Jansson
Smedhemsv. 19, Ryd, 565 97 Bottnaryd

**B**

Stöd SKSF Annonsera i Hälsning

E-post: kristenivarden@telia.com

Utnö dig några dagar med frid, vila och andlig påfyllning i lantlig miljö

RETREAT

fredag o lördag
2-3 december
på Sjöhamra gård
- Hälsoamma dagar med Jesus i centrum

Retreaten är för dig som vill hämta ny kraft och komma in i en fördjupad relation till Jesus.
Dagen innehåller lovsång, tillbedjan, bön och tid att begrunda Guds ord. Du kan promenera i vackert natur, få massage och inspireras av hälsosam mat.
Pris helpenion: 1295:-
Anmälan senast 29/11 08!
E-post: halsolovet@arken.org

Mer information finns på www.halsolovet.se

HÄLSOLOVET
den kristna hälsovården

Diktboken "I huvvet på smens barnbarn" av Margrèth Jansson



Kan beställas via e-post till:
margreth_j@hotmail.com
eller ring: 0738556241
eller post: M. Jansson
Smedhemsv.19
56597 Bottnaryd
Pris: 100 kr + porto

Kan även beställas via internet
på Adlibris, Bokus eller CDON

PROVITA 
Promoting Human Rights and Dignity

Hemsida: www.provitasweden.org
E-post: info@provitasweden.org
Telefon: 018-129300

Vi arbetar för att främja mänskliga rättigheter och ett starkare människovärde.

Vi behöver ditt stöd!

Ge en gåva till Sveriges Kristna Sjukvårdsförbund

Plusgiro: 13 87 37 - 2

Bankgiro: 312-4294

Swish: 1234580239